

*Вечірська В.І., студентка
Криворізький економічний інститут
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
м. Кривий Ріг, Україна*

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Розвиток ринкових відносин неможливий без подальшого розвитку творчої, інтелектуальної праці, використання новітніх технологій. Тому останнім часом в майні суб'єктів господарювання будь-якої організаційної форми і форми власності неухильно підвищується значення нематеріальних активів, а в суспільстві все частіше чути вислови "інтелектуальна власність", "інтелектуальний капітал", "комерціалізація інтелектуальної власності" тощо. Отже, нагальними стають і потреби у визначенні вартості та аналізу ефективності використання нематеріальних активів.

Окремими питаннями аналізу використання нематеріальних активів в Україні займається не велика група вчених: Д. Ільницький [1], Т. Мізерна, А. Рось, О. Обутна, та В. Сизоненко. Аналізу різних аспектів інтелектуальної власності присвчені роботи Л. Войцехівської, І. Гарлиці, В. Поляков [2]. Але проблеми аналізу ефективності використання нематеріальних активів є недостатньо дослідженими, дана тема є актуальною для дослідження.

Вкладення капіталу в нематеріальні активи є об'єктом спостереження, обігу і управління. Інвестиції в нематеріальні активи можуть окупаються протягом певного періоду за рахунок додаткового прибутку, що отримує підприємство в результаті їх використання, і за рахунок амортизаційних відрахувань. Останнім часом можна відмітити ріст економічного інтересу до підвищення прибутковості підприємств за рахунок використання прав інтелектуальної власності. Ці процеси в Україні загострилися у зв'язку з боротьбою за захист прав інтелектуальної власності [1].

Останнім часом часто обговорюються питання інтелектуальної власності, оскільки її використання має значно більший економічний ефект ніж використання матеріальних активів.

Ефективне управління нематеріальними активами вимагає вирішення таких задач:

- вивчення структури нематеріальних активів в складі необоротних активів;
- вивчення структури нематеріальних активів по різним класифікаційним ознакам;
- вивчення стану нематеріальних активів;
- вивчення ефективності використання нематеріальних активів;
- вивчення резервів росту ефективності використання нематеріальних

активів [2].

Основними завданнями аналізу використання нематеріальних активів є:

- аналіз обсягу і динаміки нематеріальних активів;
- аналіз структури і стану нематеріальних активів за видами, термінами використання і правової захищеності;
- аналіз дохідності (рентабельності) і фондовіддачі нематеріальних активів;
- аналіз ліквідності нематеріальних активів і рівня ризику вкладення капіталу в нематеріальні активи [1].

Для аналізу нематеріальних активів розробляють систему економічних показників, які характеризують стан і динаміку (рух) об'єкта, який вивчають. Особливе значення для аналізу мають показники ефективності використання нематеріальних об'єктів, що відображають рівень їх впливу на фінансовий стан і фінансові результати діяльності підприємства. Розрахунок ефективності використання нематеріальних активів пов'язаний з великими труднощами і потребує комплексного підходу

Ефективність придбання ліцензії і ноу-хау залежить також від розмірів одноразових виплат за них; від термінів фінансування й обсягу капітальних вкладень підприємства у виробничий та інші фонди; поточних витрат, пов'язаних з виготовленням і збутом ліцензованої продукції.

Кінцевий ефект використання нематеріальних активів відображається у загальних результатах господарської діяльності: зниженні витрат на виробництво, зменшенні обсягів збуту продукції, зростанні прибутку, підвищенні платіжності і стійкості фінансового стану [2].

Основним чинником зростання дохідності є збільшення фондовіддачі нематеріальних активів і підвищення рентабельності реалізації. Кількісний вплив цих чинників можна визначити за допомогою прийому ланцюгових підстановок або будь-якого іншого відомого прийому факторного аналізу.

Отже у сучасних умовах глобалізації економіки, в умовах ринкової конкурентної економіки підприємствам важливо визначити ефективність і доцільність вкладення капіталу в нематеріальні активи, необхідно ефективніше використовувати ресурси, що не входять до складу активів, та які зазвичай мають інформаційну природу. Це такі інформаційно насичені ресурси, як людський капітал, ноу-хау, становище на ринку, досвід, організаційна структура управління, комунікації та зв'язок.

Література

1. Ільницький Д. Порівняльний аналіз залежності успішності діяльності провідних компаній світу та України від нематеріальних активів // Актуальні проблеми економіки. - 2008. - №5. - С.56-61.
2. Поляков В. Нематериальные активы: применение в бизнесе // Корпоративные системы. - 2009. - №5. - С.10-12.

